

Název: Vybrané problémy sjednávání mezinárodních smluv a jejich vnitrostátního projednávání

Stručná charakteristika:

V posledních letech při sjednávání mezinárodních smluv a jejich vnitrostátním projednávání se objevují některé problémy, na něž nejsou v ústavních či jiných předpisech či ve smluvní praxi jednoznačné odpovědi. Mezi ně patří např. předběžné provádění mezinárodních smluv nebo role a význam jednotlivých subjektů ratifikačního procesu mezinárodních smluv zejména prezidentské kategorie.

Ústava České republiky a české zákony neupravují možnost **předběžného provádění mezinárodních smluv**, které smluvní státy mohou podle mezinárodního práva dohodnout. Česká republika se tak často ocitá v situaci, že nemůže tento mechanismus, jehož hlavním cílem je rychlá implementace závazků dohodnutých smluvními státy, využít. S tímto problémem je Česká republika konfrontována při sjednávání mezinárodních smluv v rámci Evropské unie, avšak i při sjednávání dalších důležitých mezinárodních smluv, např. naposledy v rámci Rady Evropy. S ohledem na to, že tento mechanismus není náležitě upraven (příslušné ustanovení směrnice pro sjednávání smluv není systémové, ani dostatečně důsledné), je smluvní praxe v této oblasti rozkolísaná. Čeští vyjednavací jsou často v situaci, že nelze jednoznačně odpovědět na to, jak bude smlouva s takovou možností vnitrostátně projednávána, který orgán je příslušný ke schválení předběžného provádění tak, aby neztratilo svůj hlavní účel. I když nelze vyloučit, že bez úpravy Ústavy nebude možné pokročit v řešení tohoto problému, je potřebné zahájit tuto diskusi.

S ohledem na aktuální stav vnitrostátního schvalování některých mezinárodních smluv (např. Evropská sociální charta, Římský statut) další aktuální otázku představuje **role subjektů ratifikačního procesu**. Ústava, Rozhodnutí prezidenta republiky č. 144/1993 Sb., ani některé relevantní zákony (jednací řády komor Parlamentu, zákon o Ústavním soudu) komplexně a jednoznačně neupravují povinnosti jednotlivých subjektů sjednávajících mezinárodní smlouvu (ministerstvo, vláda, parlament, prezident, případně legislativní rada vlády a Ústavní soud) a jejich vzájemnou interakci během schvalovacího procesu, což někdy může schvalovací proces komplikovat. Směrnice vlády pro sjednávání mezinárodních smluv má pouze závaznost pro vládu, resp. její jednotlivé členy. Jsou známy i případy, kdy ke sjednávání mezinárodní smlouvy přistupují členové Parlamentu a vláda bývá informována dodatečně, kdy již bývá složitější některé věci měnit.

Cíle:

Cílem studie by měl být u prvního tématu popis českých předpisů, které se týkají či upravují (nebo upravovaly) danou problematiku, popis a event. srovnání s úpravami v jiných zemích, zejména ČS EU, jakož i návrhy na řešení, které by nevyžadovaly změnu Ústavy České republiky, ať už v rámci zákonné úpravy, směrnice pro sjednávání smluv nebo ve formě rozhodnutí prezidenta republiky či v „balíčku“. U druhého tématu by měla být cílem studie analýza, která by identifikovala právní možnosti a meze jednotlivých subjektů během schvalovacího procesu.

Formát výstupu: Studie v rozsahu 60 – 80 stran s návrhy řešení.

Doba trvání: ½ roku